
Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2014:9

Svenska kyrkans miljöansvar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2014:52, som föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att uppmana församlingar, stift och beslut på den nationella nivån att följa upp biskopsbrevet om klimatet i praktisk handling.

Eftersom klimatomställningen är en central samhällsfråga med teologisk och etisk bäring ser utskottet mycket positivt på detta initiativ från biskoparnas sida. Mot bakgrund av att biskopsbrev intar en särställning med egen bärkraft inom Svenska kyrkan förutsätter utskottet att alla organisatoriska delar inom Svenska kyrkan tar till sig även här aktuella biskopsbrev och dess uppmaningar till handling i den dagliga verksamheten.

Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:52.

Motionens förslag

Motion 2014:52 av Ulla Rickardsson, Svenska kyrkans miljöansvar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana församlingar, pastorat, stift och beslut på nationella nivån att följa upp biskopsbrevet om klimatet i praktiskt handlande.

Bakgrund

Ett biskopsbrev om klimatet

I maj 2014 lanserades *Ett biskopsbrev om klimatet*. I brevet uppmanar Svenska kyrkans biskopar alla delar av samhället att bidra till en skyndsam klimatomställning.

Svenska kyrkans församlingar, stift och nationella nivå får följande uppmaningar i biskopsbrevet:

- ♦ Vi lever av Guds nåd och försoning är möjlig. Låt församlingens gudstjänst, bön, samtal och sång vara klara uttryck för det hopp som ger kraft och engagemang för hela skapelsens framtid.
- ♦ Studera särskilt de bibeltexter som handlar om vår plats och vårt ansvar i skapelsen, om rättvisa och rättfärdighet. Uppmuntra varandra till att lära er mer om klimatkrisen och om hur den världsvida kyrkan söker möta den.

- ♦ Genomför gemensamma aktiviteter till stöd och inspiration för människor som vill arbeta för en hållbar och rättvis livsstil.
- ♦ Använd de redskap som finns för att stödja församlingars klimat- och miljöarbete, exempelvis möjligheten till Miljödiplomering.
- ♦ Sätt ambitiösa mål för energibesparingar i Svenska kyrkans byggnader och för användning av förnybar energi.
- ♦ Låt förvaltningen av kyrkans ekonomiska tillgångar – aktier, skog och mark – synliggöra hur en teologiskt reflekterad syn på skapelsen bidrar till att minska klimatpåverkan och påskyndar klimatomställningen

Tidigare behandling av klimat- och miljöfrågor i kyrkomötet

Ett stort antal motioner som berör klimat och miljö har behandlats i tidigare kyrkomöten, bland annat de som redovisas i det följande.

I motion 2008:81 föreslog motionären att kyrkomötet skulle besluta att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att finna former för att främja solenergi i kyrkobyggnader och möjliggöra solceller på kyrktak. Motionen behandlades av Ekonomi- och egendomsutskottet i betänkande EE 2012:2. Utskottet föreslog, med följande motivering, att motionen skulle bifallas:

Utskottet finner det angeläget att Svenska kyrkan fortsätter att agera konsekvent och kraftfullt för att miljöanpassad teknik ska kunna användas i större utsträckning som energikälla också på byggnader som omfattas av antikvariska restriktioner. I detta avseende är det naturligt att särskilt uppmärksamma solenergin. Med dess höga miljövärde är den en stor tillgång för församlingar som för sina kyrkobyggnader söker framtidsinriktade lösningar för sitt energibehov ... Utskottet understryker slutligen betydelsen av att Kyrkomötet uttalar sig i denna fråga så att det klart framgår att den har förankring i Svenska kyrkan på högsta nivå.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2009:3 föreslog motionären att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana stiftens att övergå till kontinuitetsskogsbruk och att kyrkostyrelsen skulle anslå medel för utbildning i kontinuitetsskogsbruk och trädmarkering. Motionen behandlades av Ekonomi- och egendomsutskottet EE 2009:2. Utskottet föreslog med följande motivering att motionen skulle avslås:

Utskottet har stor respekt för den skogskompetens som finns hos stiftens. Det vore enligt utskottet olämpligt att kyrkomötet fastställer detaljerade riktlinjer för hur skogsbruk ska bedrivas. De lokala förutsättningarna måste beaktas och även det faktum att forskningen från tid till annan kan förändra synen på vad som är rationellt skogsbruk.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2010:23 föreslog motionären att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och anpassa mötestiderna så att resor med flyg kan undvikas av klimatskäl. Motionen behandlades av Kyrkolivsutskottet KI 2010:18, som förordade med följande motivering att motionen skulle avslås:

Med anledning av att det redan finns en resepolicy där klimatbelastningen har vägts in och ett projekt pågår på kyrkokansliet för att bland

annat beakta tänkbara åtgärder för att minska den nationella nivåns klimatbelastning ytterligare, föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2011:30 föreslog motionären att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till en nationell idébank samla de idéer och erfarenheter av energi- och miljöförbättrande åtgärder för Svenska kyrkans kyrkobyggnader och andra fastigheter som finns i stift, pastorat och församlingar samt i föreningar med anknytning till Svenska kyrkan. Motionen behandlades av Ekonomi- och egendomsutskottet EE 2011:5. Utskottet föreslog med följande motivering att motionen skulle avslås:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att idéer och erfarenheter av energi- och miljöförbättrande åtgärder för Svenska kyrkans kyrkobyggnader och andra fastigheter tas tillvara. Utskottet konstaterar att mycket redan gjorts och ytterligare är på gång inom detta område. Inte minst stiftet spelar en central roll i detta arbete. De har genom olika typer av projekt byggt upp en värdefull kompetens och erfarenheter som man kan dela med sig av ... Utskottet anser att det pågående arbetet i olika nätverk är väl så bra som en idébank för att uppnå det som motionären efterfrågar.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I samma betänkande EE 2011:5 behandlade Ekonomi- och egendomsutskottet motion 2011:31. I den föreslog motionären att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att i motionens anda verka för att Svenska kyrkan i möjligaste mån har en gemensam syn på vilka energislag som är etiskt försvarbara. Vidare att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om lokalisering av stora vindkraftverk på kyrkans mark och vilka regler som ska krävas utifrån etiska utgångspunkter.

Ekonomi- och egendomsutskottet föreslog med följande motivering att motionen skulle avslås:

I boken *Handbok i hållbar energianvändning för kyrkan*, som kyrkostyrelsen varit med om att ta fram, ligger fokus mycket konkret på hur Svenska kyrkan på alla nivåer kan och bör ta sitt ansvar för att hejda den globala uppvärmningen. I boken finns både teologiska reflektioner och strategier samt förslag på hur det rent konkret går till att effektivisera energianvändningen. Handboken anser utskottet ger tillräcklig vägledning för egendomsförvaltningen när stift, samfälligheter och församlingar ska ta ställning till vilka energislag som är etiskt försvarbara ... När det är aktuellt för Svenska kyrkan att direkt eller indirekt delta i vindkraftsprojekt förutsätter utskottet att det bl.a. tas hänsyn till kulturlandskap och kulturbyggnader och att man för en dialog med berörda intressenter. För detta krävs en lokal kännedom. Därför är det olämpligt med en central lösning på vilka regler som ska gälla.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2014:52.

Som framgår i bakgrundstexten uppmannas i biskopsbrevet församlingar, pastorat, stift och den nationella nivån att på olika sätt bidra till en skyndsam klimatomställning. Eftersom klimatomställningen är en central samhällsfråga med teologisk och etisk bäring ser utskottet mycket positivt på detta initiativ från biskoparnas sida. Utskottet konstaterar att biskopsbrev har en särställning med egen bärkraft inom Svenska kyrkan. Utskottet förutsätter att alla organisatoriska delar inom Svenska kyrkan också tar till sig här aktuella biskopsbrev och dess uppmaningar till handling i den dagliga verksamheten.

Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motionen avslås.

Uppsala den 25 september 2014

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Linn Berglin, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Rutger Gram och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Magnus Nilsson, Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Stureson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson och Carl-Henrik Henriz.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Intentionerna i motionen handlar om Svenska kyrkans ansvar att minska klimatpåverkan och påskynda klimatomställningen i praktiskt handlande. En önskan om att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att uppmanna församlingar, pastorat, stift och beslut på nationell nivå att börja med klimatomställningen i praktiskt handlande. Tyvärr nämns biskopsbrevet i motionens att-sats vilket gör att utskottet fokuserar på hur man ska förhålla sig till detta faktum att biskopsbrevet nämns. Detta medför ett avslagsyrkande som enligt mig inte baseras på sakfrågan.

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2014:52.

Heléne Lundström